

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії ТДАТУ
д.т.н. проф. В.М. Кюрчев
«13» лютого 2020 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОЇ СПІВБЕСІДИ
(додакового вступного випробування)

щодо вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «Магістр»
за освітньою програмою «Геодезія та землеустрій» спеціальності
193 «Геодезія та землеустрій»
на основі здобутого освітнього ступеня «Бакалавр»
або вищого за нього ступеня вищої освіти

1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Дисципліна «Геодезія»

1. Геодезія — наука про методи визначення фігури і розмірів Землі, зображення земної поверхні на планах і картах і точних вимірювань на місцевості, пов'язаних з розв'язанням різних наукових і практичних завдань.
2. Сутність та види геодезичних вимірювань. Грубі, систематичні та випадкові похибки вимірювань.
3. Задачі теорії похибок вимірювань: обчислення середнього значення результатів вимірювань, оцінка точності результатів вимірювань, і їхніх функцій. Деякі відомості з теорії ймовірностей.
4. Рівноточні вимірювання.
5. Нерівноточні вимірювання
6. Обробка результатів нерівноточних вимірювань
7. Державна геодезична мережа, мережі згущення та знімальні мережі.
8. Теодоліти, які використовуються для побудови геодезичних мереж.
9. Картографічні проекції. Номенклатура аркушів топографічних карт.
10. Прямокутні координати Гаусса-Крюгера.
11. Математична обробка мереж згущення. Попередні обчислення.
12. Математична обробка мереж згущення. Остаточні обчислення.
13. Визначення додаткових пунктів. Передача координат з вершини знаку на землю
14. Вирівнювання системи ходів знімальної мережі. Спосіб вузлових точок.
15. Вирівнювання системи ходів знімальної мережі. Спосіб послідовних наближень.

Рекомендована література

1. Геодезія : підручник. Частина друга / Островський А.Л., Мороз О.І., Тарнавський В.Л. – Львів : Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 564 с.

2. Геодезія : підручник. Частина перша. Топографія / А.Л. Островський, О.І. Мороз, З.Р. Тартачинська, І.Ф. Гарасимчук. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 440 с.

3. Геодезія / Загальна ред. С.Г. Могильного і С.П. Войтенка. – Донецьк : Дон-НТУ, 2003. – 458 с.

4. Куштин И.Ф. Геодезия : учебно-практическое пособие / И. Ф. Куштин.– М. : Изд-во ПРИОР, 2001. – 448 с.

Дисципліна «Державний земельний кадастр»

1. Визначення поняття "кадастр", походження терміну та витоки кадастрової діяльності. Формування фіскальної та юридичної функції кадастру. Сміслові співвідношення понять "кадастр", "земельний кадастр", "державний земельний кадастр", "галузеві кадастри".

2. **Історичні витоки та розвиток земельного кадастру.** Античні і середньовічні кадастри. Європейські кадастри ХІХ століття. Міланський кадастр. Кадастр Наполеона. Пруський кадастр. Колишні кадастри на території СНД. Земська статистика. Чернігівський кадастр. Роботи В.В.Докучаєва і Нижегородський кадастр.

3. **Земельні ресурси як об'єкт державного земельного кадастру.** Земельний фонд України і його категорії як об'єкт державного земельного кадастру. Земельна ділянка як основна земельно-кадастрова одиниця. Угіддя як елемент державного земельного кадастру. Класифікація земельних угідь. Земельний фонд України у складі світових земельних ресурсів та стан його використання.

4. **Інформаційне забезпечення земельно-кадастрових даних.** Земельно-кадастрові дані. Методи їх одержання, аналізу і систематизації. Знімання і обстеження території при земельному кадастрі, їх зміст і порядок проведення. Основні статистичні методи, що використовуються при обробці і аналізі інформації. Текстові і планово-картографічні матеріали земельного кадастру.

5. **Облік кількості і якості земель.** Облік кількості земель, його структура в сучасних умовах. Завдання та наслідки реформування кількісного обліку земель. Земельно-облікові документи, їх зміст і форма. Первинний і поточний облік земель. Суб'єкти та об'єкти земельно-кадастрового обліку. Аналіз даних земельно-кадастрової звітності. Основні поняття про сучасні європейські підходи до обліку земель, співставлення їх форм із формами, що прийняті в Україні.

6. **Кадастрове зонування.** Кадастрова структуризація території. Необхідність просторової ідентифікації земельних об'єктів. Встановлення меж кадастрових зон та кварталів. Присвоєння кадастрових номерів. Сутність і загальні положення районування території для оцінки земель. Характеристика вихідної інформації для оцінки земель. Визначення місць обмежень щодо використання земель.

7. **Склад земельно-кадастрових відомостей і документів** Склад земельно-кадастрових відомостей і документів на місцевому (базовому) рівні, їх зміст. Склад земельно-кадастрових відомостей і документів на регіональному рівні, їх зміст. Склад земельно-кадастрових відомостей і документів на загальнодержавному рівні, їх зміст.

8. **Теоретичні основи застосування матеріалів земельного кадастру.** Застосування земельно-кадастрових даних під час аналізу господарської діяльності. Виробництво сільськогосподарської продукції з врахуванням екологічної придатності земель. Застосування даних земельного кадастру в умовах перехідного періоду до ринкової економіки, під час складання проєктів формування землеволодінь і землекористувань. Застосування даних земельного кадастру в адміністративному районі, області.

Рекомендована література

1. Білокриницький С. М. Топографія і геодезія : Методичний посібник. Ч.1 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : Рута, 2001. – 64 с.

2. Білокриницький С. М. Топографія і геодезія : Методичний посібник. Ч.2 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : Рута, 2005. – 48 с.

3. Білокриницький С. М. Геодезія : Навчальний посібник. Ч1 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : Рута, 2008. – 88 с.
4. Білокриницький С. М. Геодезія : Навчальний посібник. Ч.2 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : Рута, 2008. – 104 с.
5. Білокриницький С. М. Геодезія : Навчальний посібник. Ч.3 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – 96 с.
6. Білокриницький С. М. Геодезія : Навчальний посібник. Ч.4 / Сергій Миколайович Білокриницький. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – 88 с.

Дисципліна «Земельне право»

1. Предмет, метод, система і джерела земельного права. Земельне право як правова галузь. Предмет земельного права. Методи регулювання земельного права. Співвідношення земельного права з іншими галузями права. Співвідношення земельного права з суміжними галузями права.

2. Повноваження представницьких і виконавчих органів у галузі земельних відносин. Повноваження вищих органів законодавчої влади України. Повноваження вищих органів виконавчої влади України. Повноваження місцевих державних адміністрацій.

3. Право власності на землю. Поняття та основні ознаки права власності на землю. Зміст права власності на землю. Основні ознаки права власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Види права власності на землю. Право приватної власності на землю. Право державної власності на землю. Право приватної власності на землю.

4. Право землекористування. Поняття права землекористування. Принципи права землекористування. Види землекористування. Правове положення землекористувачів.

5. Земельні сервітути та обмеження прав на землю.

Поняття земельних сервітутів. Види земельних сервітутів. Поняття добросусідства у земельному праві. Зміст добросусідства у земельному праві. Поняття обмежень прав на землю. Види обмежень прав на землю. Правовий режим зон, які підлягають спеціальній охороні.

6. Земельно-правові підстави, умови і порядок набуття, реалізації та припинення прав на землю.

Основні підстави й умови набуття прав на землю громадянами. Виникнення та посвідчення прав на земельну ділянку. Загальні підстави припинення права власності на землю. Підстави припинення права користування земельною ділянкою. Порядок погодження щодо вилучення земельних ділянок.

7. Цивільно-правові угоди щодо земельних ділянок та їх продаж на конкурентних засадах. Поняття та особливості цивільно-правового обігу земельних ділянок. Види та зміст цивільно-правових угод щодо земельних ділянок.

8. Правове регулювання землеустрою та ведення державного земельного кадастру. Поняття та зміст землеустрою. Види землеустрою, система землевпорядних органів та їх функції. Державний земельний кадастр та значення його ведення.

Державна реєстрація земельних ділянок. Бонітування ґрунтів, оцінка та облік земель.

9. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.

Поняття юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства.

Рекомендована література

1. Аграрна реформа: міфи й істина / П. Гайдуцький // Урядовий кур'єр. – 2003. - № 172. - 16 вересня. - С.7-8.

2. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії / В.І. Андрейцев. – К.: Знання. - 2005. – 445 с.

3. Андрейцев В.І. Механізм гарантування права власності на землю / В.І. Андрейцев // Конкуренція. - 2003. - №1. - С. 21.

4. Андрейцев В.І. Об'єкти земельних правовідносин за новим Земельним кодексом України / В.І. Андрейцев // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – №2. – 2002.

5. Андрейцев В.І. Правовий режим використання, відновлення та охорони земель /В підручнику Екологічне право. Особлива частина. За ред. акад. АпрН В.І.Андрейцева. – К.: Істина. - 2001. – С. 194-278.

6. Андрейцев В.І. Правові засади земельної реформи і приватизації земель в Україні: навчально-практичний посібник / В.І. Андрейцев. – К.: Видавництво "Істина". - 1999. – 320 с.

Дисципліна «Управління земельними ресурсами»

1. Сутність і роль управління земельними ресурсами. Поняття “управління ресурсами”, “управління земельними ресурсами”. Земельні ресурси як об’єкт управління. Предмет, мета та завдання дисципліни. Основні функції управління земельними ресурсами. Загальна характеристика функцій управління. Класифікація земельних ресурсів: український та зарубіжний досвід.

2. Управління земельними ресурсами в дохристиянський період. Система управління земельними ресурсами в ранній християнський період. Земельні відносини та управління земельними ресурсами в Київській Русі.

3. Особливості управління земельними ресурсами в Галицько-Волинській державі. Управління земельними ресурсами в період Литовської доби. Польський період управління земельними ресурсами.

4. Розвиток системи управління земельними ресурсами в Галичині. Особливості управління земельними ресурсами в Україні в період Національної революції 1917–1920 рр. Особливості управління земельними ресурсами в українських землях у міжвоєнний період (20–30-ті роки ХХ ст.). Управління земельними ресурсами в післявоєнні роки (1945 — початок 90-х років ХХ ст.).

5. Теоретико-методологічні та наукові основи організації управління земельно-майновими відносинами в населених пунктах. Теоретико-методологічні основи управління земельними ресурсами. Методи і методика відбору ефективної системи управління земельними ресурсами.

6. Нормативно-правові засади управління земельними ресурсами. Сучасний стан державного управління земельно-майновими відносинами в населених пунктах. Загальна характеристика земельно-майнової політики в містах України.

Стратегічна направленість державної земельно-майнової політики в населених пунктах.

7. Система оцінки земельних ресурсів в населених пунктах. Поняття ціни і вартості землі та витрат на її поліпшення. Загальні принципи оцінки земельних ресурсів. Роль оцінки земель населених пунктів. Поняття та принципи масової оцінки земель. Методи масової оцінки земель населених пунктів.

8. Інформаційне забезпечення системи управління земельними ресурсами. Теоретичні засади інформаційного забезпечення. Функції та призначення земельно-інформаційних систем. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки земель населених пунктів.

9. Планово-картографічне забезпечення системи управління земельними ресурсами. Роль геоінформаційних технологій в інформаційному забезпеченні управління земельними ресурсами.

10. Сучасна система державного земельного кадастру в Україні. Концептуальні основи створення та ведення державного земельного кадастру в населених пунктах як основа регулювання земельно-майнового комплексу

11. Державна політика з кадрового забезпечення управління земельними ресурсами. Специфіка управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. Трансформація форм власності на землю. Управління землями сільськогосподарського призначення.

12. Система державного регулювання платного землекористування як фактор управління земельно-майновим комплексом в містах і регіонах. Державна політика з кадрового забезпечення управління земельними ресурсами. Становлення та розвиток орендних відносин. Оренда землі як головний механізм управління земельно-майновим комплексом міста та регіону. Методики визначення орендної платні.

13. Система управління муніципальною земельною власністю. Система управління муніципальною земельною власністю. Цілі та завдання системи управління муніципальним майном. Об'єкти та суб'єкти системи управління муніципальним майном. Класифікація видів управлінської діяльності. Цілі

управління муніципальною нерухомістю. Класифікація методів управління муніципальною нерухомістю.

Рекомендована література

1. Борисенко В. Й. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст. — К.: Наук. думка, 1986. — 263 с.
2. Голобуцький В. О. Економічна історія Української РСР — К.: Вища шк., 1998.
3. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна // Україна крізь віки. — К.: Альтернативи, 1999. — Т. 8. — 302 с.
4. Гуржій А. И. Эволюция феодальных отношений на Левобережной Украине в первой половине XVIII в. — К.: Наук. думка, 1986. — 134 с.
5. Горлачук В. В., В'юн В. Г., Сохнич А. Я. Управління земельними ресурсами: Навч. посіб.: Миколаїв, 2002. — 316 с.
6. Гуцуляк Ю. Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. — Чернівці: Прут, 2002. — 124 с.

Дисципліна «Землепорядне проектування»

1. Загальні відомості про землеустрій та землепорядне проектування. Поняття про проектування.
2. Деградація ґрунтів внаслідок порушення науково обґрунтованих землепорядних проектів. Основні напрями економічного та соціального розвитку України.
3. Теоретичні основи землепорядного проектування, історія його розвитку та зміст.
4. Загальні питання складання і економічного та екологічного обґрунтування землепорядних проектів. Види технологій землепорядного проектування.
5. Документація із землеустрою. Поняття про класифікацію технічної документації.
6. Проект землеустрою. Проект землеустрою як сукупність нормативно-правових, економічних, технічних документів щодо обґрунтування заходів

використання та охорони земель, які передбачається здійснити протягом 5-10 і більше років. Робочий проект землеустрою.

7. Класифікація землевпорядних проектів. Встановлення меж земельної ділянки на основі технічної документації із землеустрою.

8. Землевпорядне законодавство в Україні. Земельні відносини та їхнє регулювання. Категорії земель та їхні характеристики.

9. Земельні відносини та їхнє регулювання. Форми власності земель України. Земельний кодекс України.

10. Склад і цільове призначення земель України. Організація землі як засіб виробництва і регулювання земельних відносин, які діють при володінні та користуванні землею.

11. Складання проектів роздержавлення і приватизації земель сільських рад.

Рекомендована література

1. Землеустановительное проектирование / Под ред. М.А. Гендельмана. – М.: Агропромиздат, 1986. – 810 с.

2. Корнілов Л.В. Землевпорядне проектування. Методика виконання розрахунково-графічних робіт та курсових проектів: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 150 с.

3. Мацай М.А. Теоретичні основи землевпорядного проектування. - Львів: Вид-во ЛДСІ, 1995. – 92 с.

4. Котик З.О. Землевпорядні вишукування при землеустрої. – Львів: Вид-во «Край», 2007. -113 с.

5. Горманчук В.В. Розвиток землекористування в Україні. – К.: Вид-во «Довіра», 1999. – 253 с.

6. Земельний кодекс України. – К.: Видавець Паливода А.В., 2009. – 102 с

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Варіант фахового вступного випробування складається з тестової та репродуктивної (не тестової) частин.

Тестова частина включає 50 завдань, кожне з яких містить варіанти відповідей, з яких тільки один правильний. Правильна відповідь на тестове завдання (1-50) оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які вступник може отримати за тестову частину становить 50 балів.

Репродуктивна частина (завдання 51-54) складається з чотирьох задач (завдань) відповіді на які необхідно надати у розгорнутому вигляді, проявивши компетентність, здобуту за попереднім освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем). Залежно від наповненості змісту відповіді та ступеня розкриття питання (вирішення завдання), репродуктивна частина фахового випробування оцінюються за такими критеріями:

- завдання (51-52) оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів.
- завдання (53-54) оцінюється за шкалою від 0 до 15 балів.

Максимальна кількість балів, які вступник може отримати за завдання репродуктивної частини фахового випробування складає 50 балів.

Максимальна кількість балів, які вступник може отримати за надання відповідей за тестову та репродуктивну частини фахового випробування складає 100 балів.

Підсумкова оцінка (результат) за фахове вступне випробування (за шкалою від 100 до 200 балів) розраховується за формулою

$$P_{ФВВ} = 100 + x + y_1 + y_2$$

де x – сума балів за завдання 1-50 (тестова частина);

у1 – сума балів за завдання 51-52 (завдання за шкалою від 1 до 10 балів);

у2 – сума балів за завдання 53-54 (завдання за шкалою від 1 до 15 балів).

Мінімальна позитивна оцінка (подолання порогу «склав/не склав») за фахове вступне випробування складає 120 балів. Особи, які отримали на фаховому вступному випробуванні менш ніж 120 балів (не подолали поріг «склав»), позбавляються права на участь у конкурсі за освітньою програмою.

Гарант освітньої програми,
д. геол.н., проф.

Л.М. Даценко

Декан факультету
агротехнологій та екології
к. с-г. н., доцент

І.Є. Іванова